

1 Bestuur

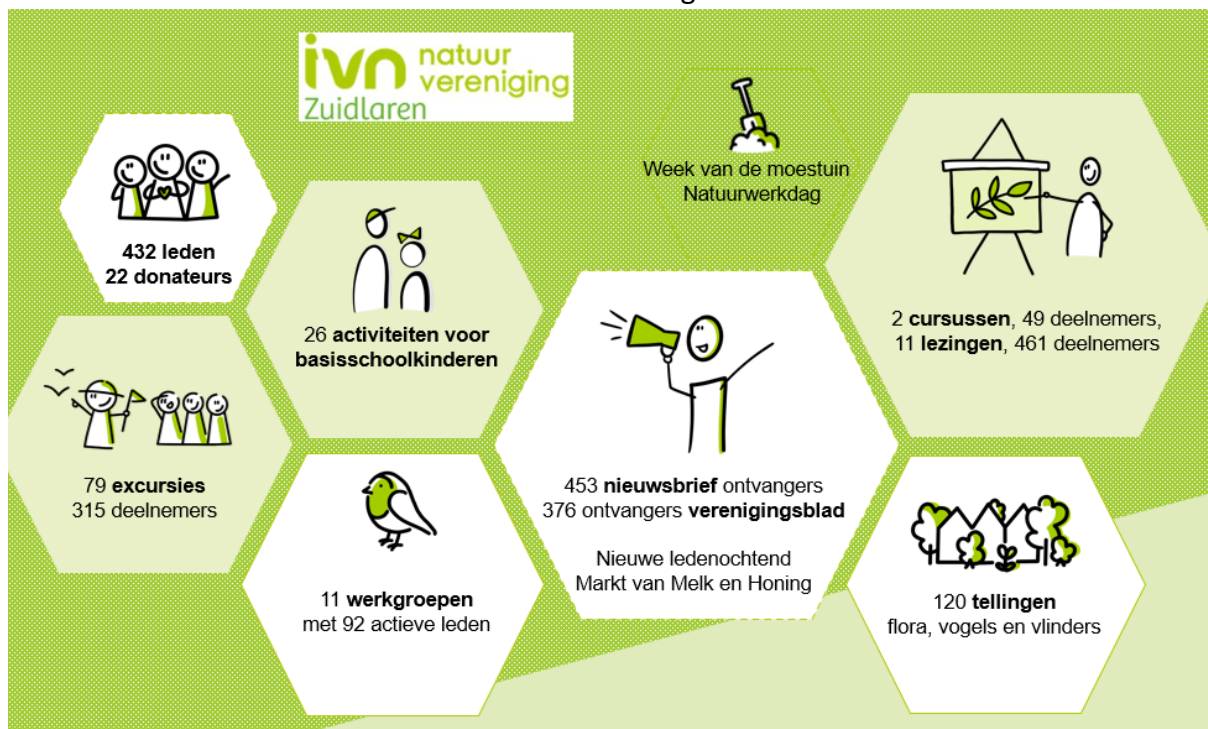
Wat is er veel gebeurd het afgelopen jaar. We namen afscheid van onze penningmeester Nico Arling en algemeen bestuurslid Marjan Swenne en we konden op de ALV in april al weer twee nieuwe bestuursleden verwelkomen: Lia van der Meij als algemeen bestuurslid en Jan Kerkhof als penningmeester. Heel fijn!

Het bestuur heeft zich ook in 2025 weer ingezet om natuurbeleving en betrokkenheid bij natuur, landschap en milieu te vergroten.

Groei in aantal leden en activiteiten.

We hebben in 2025 weer veel nieuwe leden mogen verwelkomen. Onze werkgroepen hebben niet stil gezeten: de vele lezingen waren interessant en werden goed bezocht, er werd zowel een bomencursus als een steltloperscursus georganiseerd en ons mooie blad NZ (Natuurlijk Zuidlaren) werd alom positief gewaardeerd. Er waren verschillende jeugdactiviteiten, excursies en onze bomenwerkgroep heeft op vraag van de gemeente Tynaarlo monumentale bomen in de gemeente geïnventariseerd.

Voor al onze activiteiten zie onderstaande afbeelding:

Gezamenlijk zijn we voortvarend aan het werk geweest:

- De financiën zijn voor een groot deel geautomatiseerd (automatische incasso) wat het werk voor de penningmeester aanzienlijk makkelijker gaat maken.
- We hebben geïnvesteerd in een extra coördinatorenoverleg (van een naar twee keer per jaar) wat goed is voor onderlinge uitwisseling, afspraken en het contact.

- Er is met een groepje enthousiastelingen gekeken of het mogelijk is meer jeugd- en jongeren-activiteiten te organiseren. Dit wordt vervolgd in het nieuwe jaar.
- We hebben een brief van de Natuur en Milieu Federatie Drenthe mede ondertekend om te voorkomen dat er F35 gevechtsvliegtuigen op Vliegveld Eelde worden gestationeerd.
- Er is een zienswijze ingediend bij de gemeente over het voornemen het fietspad Oude Tolweg in Zuidlaren verder te verharderen. Naar aanleiding van deze zienswijze zijn Jaap, JanSiem en Marike uitgenodigd voor een gesprek met de gemeente. In het nieuwe jaar worden hiervan pas de eventuele vervolgstappen bekend.
- Er is overleg geweest met Prolander, Het Drentse Landschap en het Waterschap Hunze en Aa's over het dynamisch waterpeil Tusschenwater. Behalve Gerard, Peter, JanSiem was ook Marike daarbij aanwezig. Dit overleg krijgt begin 2026 een vervolg.
- Vanuit het bestuur was Marike steeds betrokken bij de ontwikkelingen rond de nieuwe Kiem. De projectgroep (bestaande uit vertegenwoordigers van de Volkstuinvereniging Zuidlaren en vanuit IVN Ludo, Harm, JanSiem en Marike) heeft een projectplan gemaakt met financiële onderbouwing waarmee subsidies konden worden aangevraagd. Klap op de vuurpijl was een goed bezochte extra algemene ledenvergadering in januari 2026 waarin unaniem werd ingestemd met het project en de bijdrage vanuit de reserve door IVN. Hiermee kunnen we in het nieuwe jaar verder met de realisatie van de nieuwe Kiem.
- Met bijdragen en inspanning van de werkgroepen is een nieuwe ledenbijeenkomst op het terrein rond de Kiem georganiseerd. Helaas kwamen er weinig bezoekers, maar onze wethouder kwam wel langs om kennis te maken met alle activiteiten van IVN Zuidlaren.
- Er was in 2025 weer tweemaal een regio-overleg waar de verschillende IVN verenigingen in Drenthe elkaar ontmoeten en overleg hebben met de (professionele) regiomedewerker van IVN. Vanuit het bestuur zijn resp. Nella en Marike en Lia en Marike aanwezig geweest.
- Bij onze schoolgidsen bestond ontevredenheid over de moeizame stroomlijning van de vraag om hun inzet op basisscholen in de gemeente. Daarom hebben de schoolgidsen het initiatief genomen hierover in gesprek te gaan met de IVN regiocoördinator en de projectleider Kind en Natuur van IVN. Hopelijk leidt dit in het nieuwe jaar tot een betere werkwijze.
- Het bestuur heeft, in samenwerking met IVN Vries en IVN Eelde Paterswolde, in de zomer van 2025 een brief geschreven naar de politieke partijen in onze gemeente in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. In deze brief is aandacht gevraagd voor natuur en landschap en het verzoek hier aandacht aan te besteden in hun verkiezingsprogramma's.
- We zijn (enigszins op afstand) betrokken geweest bij de discussie over het voornemen van de gemeente om een cultuurhuis in Zuidlaren te realiseren.
- Eind 2025 heeft Dennis van der Velde gereageerd op een bestuursvacature. Na een gesprek en nadere kennismaking met het bestuur is besloten hem voor te dragen als bestuurslid op de ALV in april 2026.

Namens het bestuur, Marike Langebeek, voorzitter

2 Werkgroep activiteiten

Liefst 24 activiteiten dit jaar van de AC (hoewel, daar zitten ook acties tussen die grotendeels door anderen zijn georganiseerd zoals de algemene flora-en vogelexcursie, de Nieuwe

Ledendag, de Kindermiddag...) maar het blijft toch een aantal waar je je hoed voor kunt afnemen.

Nog steeds geldt de verzuchting van vorig jaar: we zijn met z'n vijven (Rika, Wanda, Hermien, JanSiem en Adri) en we zoeken nog steeds naar die zesde.

Overleg binnen de AC over het programma is er geweest op 31 januari bij Wanda, op 24 juli bij Hermien en op 11 december bij JanSiem.

Tijdens het laatste overleg op 11 december is Lubbert Dijkhuizen toegetreden tot de AC! Daardoor bestaat de AC momenteel op 6 personen.

Alle activiteiten op een rijtje:

8 januari: Nieuwjaarsvisite. Een kort verhaal over waterleven door Harry Holstein, en een pubquiz door Adri Akkerman en Hilly Kreuzen. Aanwezig: 50 mensen.

2 februari: Winterwandeling, van Zeegse via Molenveld en Siepelveen weer terug. 25 deelnemers.

12 februari: Paardenbloemen- en bramenlezing door Karst Meijer en Erik van den Ham. 33 mensen.

12 maart: Grutto-avond met Renee Veenstra, Michella Ligtelijn, Marie Stessens en Rienk Fokkema, vier jonge wetenschappers uit het team van Theunis Piersma. Aanwezig: 88 personen.

23 maart: Veldnamenexcursie met Eddy Dijk. 15 deelnemers liepen mee rondom het Anloërdiepje.

9 april: Fochteloërveenlezing door Jacob de Bruin. Aanwezig: 50 personen.

4 mei: algemene vogelexcursie in het Hunzedal o.l.v. de VWG. 20 personen.

14 mei: Sternlezing door Harry Kuipers. 45 aanwezigen.

28 mei: algemene flora-excursie naar het Eexterveld o.l.v. de Florawerkgroep. 5 deelnemers.

22 juni: Sloopjesdag. Deelnemers: 6 kinderen en hun moeders.

27 juli: Bomenwandeling in Dennenoord o.l.v. de Bomenwerkgroep. 10 deelnemers.

2 augustus: kraam op Markt van Melk & Honing in Zuidlaren met vele honderden belangstellenden.

10 augustus: Zomerwandeling langs het Lieversche Diep, met JanSiem Rus. 20 meelopenden.

24 augustus: Landschapshistoriewandeling met de werkgroep door de Zoersche Landen. 15 deelnemers.

5 september: Nachtvliinderavond met Jan Menzinga en Wil Folkers. 10 Personen.

10 september: Lezing over Waterleven door Harry Holstein. 32 Aanwezigen.

27 september: Nieuwe Ledendag in de Vlindertuin. Ca. 20 nieuwe leden aanwezig.

5 oktober: Natuurmiddag voor kinderen o.l.v. Harma Schipper en Ria Doornbos. Liefst 46 kinderen en 50 (groot)ouders.

8 oktober: Wespenlezing door Sjoert Fleurke. 55 Personen.

12 oktober: excursie over het Dennenoordterrein m.m.v. Rense Schuurmans en Piet Schollema. 20 meelopers.

1 november: Natuurwerkdag in de Vlindertuin. Deelnemers: 7 "eigen leden" en 1 persoon van buiten de vereniging.

2 november: Paddenstoelenwandeling met Jan Menzinga en Marjan Benjamin: 13 volwassenen, 6 kinderen en hun 5 ouders deden mee.

9 november: Slakkenexcursie met Jaap de Boer in de Vlindertuin. 14 deelnemers.

12 november: Grote grazerslezing door Jacob de Bruin. Aanwezig waren 65 personen.

10 december: Spitsbergenlezing door Christophe Brochard met 58 personen.

3 Werkgroep Bomen

Leden van de werkgroep bomen per 1 jan.2026: Adri Akkerman , Wanda ten Cate , Annet Boekel , Nicole van Wikselaar , Dennis van der Velde, Trijny van Dijk , Barbera Korthuis en JanJaap Kerkhof

In het voorjaar van 2025 hebben we (Adri , Annet , Nicole en Wanda) een bomencursus georganiseerd. Ter voorbereiding zijn we 4x een avond bij Adri geweest .

De cursus bestond uit 2 theorieavonden in de Ludinge en 2 excursies in de omgeving.

De eerste avond in de Ludinge namen Adri en Nicole voor hun rekening , de tweede avond in de Ludinge door Annet en Wanda .

De excursies vonden plaats op 23-3 op het Dennenoordterrein, op 6-4 in het Noordlaarderbos. Er waren 24 deelnemers.

Op verzoek hebben we op 27 juli nog een wandeling op het Dennenoordterrein gemaakt.

Hier waren 10 deelnemers.

De gemeente Tynaarlo heeft de bomengroep gevraagd om de lijst met monumentale bomen opnieuw te actualiseren. Dennis en Wanda zijn naar de voorlichting hierover geweest in het gemeentehuis. Er waren ongeveer 100 bomen in Tynaarlo, Zuidlaren, Midlaren, Zuidlaarderveen, de Groeve, Zeegse, Oudemolen en Taarlo. Adri is 2x op pad geweest, eenmaal met Wanda en eenmaal met Dick Oosterhof. Wanda is nog een keer met Amelie en Peter van den Berg van Saproea geweest en nog een keer met Marjan Benjamin. De tas met de bomenlijst en andere spullen is weer teruggebracht naar de gemeente.

4 Werkgroep Flora

De florawerkgroep bestond in 2025 uit ruim 25 leden. We organiseerden 21 activiteiten voor verschillende doelgroepen. Onze waarnemingen voeren we in op de NDFF Verspreidingsatlas.

Het floraseizoen ging van start op een zonnige zaterdag in **april** met een wandeling richting Siepelveen, vanaf café De Drentsche Aa. Het werd een excursie vol voorjaarsbloeiers, zowel bomen en struiken als planten. Na de 'winterstop' was het herkennen van planten in vegetatieve fase weer een uitdaging. Bijzondere aandacht was er voor de bloeiende Gagel aan de oever van het Siepelveen, voor de grote Jeneverbesstruik, maar ook voor kleine planten als Heidespurrie en Kleine tijm. We sloten de wandeling af met een lijst van 96 verschillende soorten.

Daarna was er elke eerste **maandagavond** van de maand een werkgroepexcursie in gebieden rond, maar ook in Zuidlaren.

In **mei** was dat een wandeling over Vijftig Bunder, op zoek naar Liggende vleugeltjesbloem. Gelukkig vonden we ook dit jaar weer veel exemplaren. Het Dwergviltkruid kleurde een helling van de tankgracht grijs, altijd een mooi gezicht. En helemaal blij werden we van het grote aantal rozetten van Valkruid.

De excursie in **juni** natuurgebied De Heest leverde een lijst van 114 soorten op, waaronder Brede orchis en Rietorchis en een flink aantal Zegge-soorten. Bijzonder waren het Moeraszoutgras en de Waterviolier.

Eind **juni** inventariseerden we met een klein groepje de bermen van de Watermolendijk bij Vriezerbrug. We vonden er o.a. de bloeiende Oostenrijkse kers en veel Dwergviltkruid. We

gebruikten deze excursie ook om onze grassenkennis wat uit te breiden en kwamen tot 15 verschillende soorten.

In **augustus** gingen we naar de Zuidoevers bij De Groeve, een laarzenexcursie met mooie waarnemingen als Grote boterbloem, Moeraswolfsklauw, Kleine en Ronde zonedauw. Helaas begon het halverwege de wandeling te regenen, maar de vondst van Rondbladig wintergroen maakte weer heel wat goed.

In **september** hadden we voor de laatste excursie het PBH-terrein naast Albert Heijn gekozen. In anderhalf uur vonden we 101 verschillende soorten. Toen werd het te schemerig om verder te speuren. Bijzonder mooi waren de 'sluiers' van Heggenduizendknoop, tot hoog in bomen en struiken. Andere leuke vondsten waren Kaal breukkruid, Brede wespenorchis en Kompassla, dat zijn naam dankt aan de stand van de bladeren.

Naast de maandagavondexcursies organiseerden we elke veertien dagen op **vrijdagochtend** een VOF-activiteit (VOF=VrijdagOchtendFlora) voor een klein groepje floristen. Met behulp van Eggeltes Veldgids en Heukels' Flora wordt er fanatiek gedetermineerd en geïventariseerd.

In april zijn we in overleg met de gemeente in het bosje aan de Winkelakkers op zoek gegaan naar de Wilde appel, een flinke klus, en hebben we de gevonden exemplaren gemarkeerd. Extra aandacht hebben we dit seizoen besteed aan Tusschenwater en Noordma. Pareltjes waren het Goudknopje en Goudzuring in Tusschenwater. Bij Noordma vonden we verscheidene soorten die waarschijnlijk aangevoerd zijn met grond en/of machines, zoals bijvoorbeeld Franse silene en Blauw walstro.

Natuurlijk gingen we weer naar Hondstongen, waar we vorig jaar voor het eerst de Welriekende nachtorchis vonden. Dit jaar vonden we 11 planten, waarvan 5 in bloei, een duidelijke toename. Minder blij werden we van de overdaad aan Watercrassula, een invasieve exoot die zich heeft gevestigd in de natte gebieden op het terrein.

In het gebied rond de eendenkooi bij Zwijnmaden vonden we tot onze verrassing heel veel exemplaren van het Moerasviooltje.

Een bezoek aan het Eexterveld levert altijd weer mooie vondsten op. In september vonden we er duizenden Klokjesgentianen, maar ook Moeraskartelblad, Witte snavelbies, Dwergglas, Draadgentiaan en de laatste exemplaren van Klein warkruid ofwel Duivelsnaaiaren.

De publieksexcursie in **mei** vond ook plaats op het Eexterveld. Met een klein groepje deelnemers werd genoten van o.a. Heidekartelblad.

En dan waren er nog wat 'losse' activiteiten met kleine groepjes floristen, zoals in **juni** het tellen van orchideeën op 50 Bunder (Gevlekte orchis) en op de overwoekerde parkeerterreinen van de voormalige Prins Bernhardhoeve (het PBH-terrein). Daar vonden we op twee locaties minstens 350 orchideeën, grotendeels Rietorchis. In **augustus** telden we op verzoek van Natuurmonumenten de Klokjesgentianen op 50 Bunder (ong. 380 bloeiende exemplaren).

Een bijzondere actie vond plaats in **juli**: in overleg en samenwerking met de gemeente Tynaarlo en het Drentse Landschap de verhuizing van tientallen orchideeën van het PBH-terrein naar een locatie in Tusschenwater, dit i.v.m. het bouwrijp maken van het PBH-terrein en het teloor gaan van de vegetatie. Meer informatie hierover staat in het voorjaarsnummer 2026 van Natuurlijk Zuidlaren.

datum	soort activiteit	bestemming	aantal deelnemers
05-04	werkgroep	vanaf De Drentsche Aa	13
11-04	VOF	Zuidlaren, vanaf P bij Noorder Sanatorium	5
25-05	VOF	Zuidlaren, bij Winkelakkers, wilde appels	10
05-05	werkgroep	Vijftig Bunder	9
09-05	VOF	Tusschenwater	6
23-05	VOF	Noordma	9
28-05	publieksexcursie	Eexterveld	5
02-06	werkgroep	De Heest	11
06-06	VOF	Tusschenwater Leiding 2	7
20-06	VOF	Hondstongen	6
30-06	werkgroep	berm bij Vriezerbrug	3
04-07	VOF	Noordma	4
18-07	VOF	Zwijnmaden bij eendenkooi	4
01-08	VOF	Tusschenwater	6
04-08	werkgroep	Zuidoevers	7
15-08	VOF	Vijftig Bunder	4
29-08	VOF	Noordma	13
01-09	werkgroep	Zuidlaren, P bij Albert Heijn en PBH	9
12-09	VOF	Eexterveld	5
26-09	VOF	Noordma	10
29-12	werkgroep	Eindejaarsplantenjacht	14

We sloten het jaar in **december** af met deelname aan de landelijke Eindejaarsplantenjacht bij de volkstuinten en de IVN-vlindertuin. De bedoeling is om in een uur zoveel mogelijk bloeiende wilde planten te vinden. Dit jaar was het een lijst van 24 soorten, niet gek zo vlak na een paar vorstdagen.

Marjan Benjamin en Els Heijman

5 Werkgroep Vlinders en libellen

Wat doen we?

De hoofdactiviteit van de werkgroep is het monitoren van dagvlinders in het gebied bij het Anloërdiepje. Aan de hand van vooraf vastgestelde routes worden in de periode van april tot oktober alle dagvlinders geteld. Elke route is ingedeeld in een aantal secties van ca. 50 m. De routes zijn opgezet in samenwerking met de Vlinderstichting en Staatsbosbeheer. Het gaat om een algemene, niet soort specifieke telling. In 2025 hebben wij voor het 12^e jaar geteld.

In 2023 hebben we routes moeten aanpassen, omdat bepaalde delen van ons telgebied niet meer toegankelijk waren. Hierdoor is een vergelijking met voorgaande jaren maar beperkt mogelijk.

De route 'Burgvallen' was oorspronkelijk de hoofdroute en de route 'Fietspad Anloërdiepje' was meer bijzaak. De route 'Burgvallen' is echter ingekort en bijzaak geworden. De route 'Fietspad Anloërdiepje' is de hoofdroute geworden en is ook vanaf het begin onveranderd zodat vergelijking van aantallen goed mogelijk is bij deze route.

Verder is er nog de route 'Vlindertuin' die sinds 2023 wordt geteld. Deze korte route loopt langs onze vlindertuin en door het volkstuingebied.

Alle tellingen van onze groep worden ingebracht in het Landelijk Meetnet Vlinders.

Landelijk Meetnet Vlinders

In 1990 startte De Vlinderstichting samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek met het landelijk meetnet vlinders. Het doel: verzamelen van actuele informatie over de veranderingen in de dagvlinderstand in Nederland.

Er zijn in Nederland meer dan 1000 telroutes uitgezet die overal op dezelfde manier worden geteld.

De werkgroep

Het aantal leden van de werkgroep is 16, daarvan zijn 6 leden actief geweest met tellen van de routes. Twee nieuwe leden, in 2025 aangemeld, zullen naar verwachting in 2026 ook tellingen gaan uitvoeren.

Bijzonderheden

- **Route Fietspad Anloërdiepje** is dit jaar 31x geteld. Daarbij zitten een aantal zgn. heen-en-weer tellingen. Bij het heen-en-weer lopen van de route mogen de vlinders 2x worden geteld en zijn het 2 geldige tellingen.
- **Route Burgvallen** verkort is dit jaar slechts 10x geteld. Omdat deze route bijzaak is geworden is het tellen ervan facultatief. We hopen dat het beschikbaar zijn van meer tellers ervoor gaat zorgen dat deze route ook weer vaker geteld gaat worden.
- **Route Vlindertuin** is 12x geteld. Dat is vrij weinig en slechts 1 teller heeft zich hiermee bezig gehouden. Ook hiervan hopen we dat er de komende seizoenen meer tellers zijn die af en toe deze route doen.
- De aantallen getelde vlinders, zoals te zien in onderstaande tabel, geven een beeld van een heel slecht vlinderjaar. Vergeleken met vorig jaar, en dat was ook al een slecht jaar, zijn de aantallen bijna bij alle soorten weer lager uitgevallen. Het sluit aan bij de bekende landelijke trend van achteruitgang.
- Enkele soorten in het overzicht staan zowel dit jaar als vorig jaar op 0. Zij staan in het overzicht omdat deze soorten eerdere jaren wel gezien zijn (in kleine aantallen). Een belangrijk voorbeeld hiervan is de **bruine vuurvlinder**. De bruine vuurvlinder was bij het opzetten van de route 'Burgvallen' de belangrijkste reden om daar te gaan monitoren. Zowel SBB als de Vlinderstichting waren erg geïnteresseerd in de ontwikkeling van deze soort. Helaas is de bruine vuurvlinder al jaren niet meer aanwezig op de routes. Incidenteel wordt in de omgeving nog wel een enkel exemplaar gezien, maar van een toekomstbestendige populatie lijkt geen sprake meer.

Wat hebben wij gezien en geteld in 2025?

	Fietspad Anloërdiepje	Burgvallen verkort	Vlindertuin	Totaal 2025	Totaal 2024
atalanta	69	3	16	88	210
bont zandoogje	27	14	5	46	73
boomblauwtje	10	1	3	14	18
bruin zandoogje	114	58	5	17	72
bruine vuurvliinder	0	0	0	0	0
citroenvliinder	46	10	19	75	103
dagpauwoog	46	1	45	92	352
distelvlinder	4	0	2	6	5
eikenpage	0	0	0	0	1
gehakelde aurelia	6	1	4	10	10
groentje	0	0	0	0	0
groot dikkopje	5	0	1	6	2
groot koolwitje	26	2	20	48	41
grote vos	0	0	0	0	1
hooibeestje	11	5	1	17	31
Icarusblauwtje	1	0	0	1	1
klein geaderd witje	27	22	29	78	71
klein koolwitje	38	5	78	121	246
kleine vos	0	0	1	1	1
kleine vuurvliinder	12	11	3	26	10
koevinkje	86	83	11	180	73
landkaartje	45	3	1	49	54
oranje zandoogje	0	0	0	0	1
oranjetipje	24	14	0	38	37
scheefbloemwitje	0	0	0	0	1
zwartsprietdikkopje	5	24	0	29	15
Totaal	602	257	244	1103	1429

Dagactieve nachtvlinders en hommels

Naast de dagvlinders worden deze twee groepen ook geteld. Wat minder structureel, de teller kan ervoor kiezen om de dagactieve nachtvlinders en/of de hommels ook mee te nemen in een telling.

Het resultaat hiervan is ook nogal bedroevend, er zijn vrijwel geen dagactieve nachtvlinders gezien dit jaar. Waren er eerdere jaren nog periodes met veel gamma-uilen en was ook de bruine daguil niet ongewoon, afgelopen jaar is er geen enkele gamma-uil geteld en slechts 3 bruine daguilen.

Op de routes 'Fietspad Anloërdiepje' en 'Burgvallen verkort' zijn weinig hommels gezien, in totaal 32 over het hele seizoen. Op de route 'Vlindertuin' zijn veel meer bloeiende planten te vinden en dus ook meer hommels: 88

Werkgroep vlinders en libellen

6 Werkgroep Vogels

Algemeen

Het jaar 2025 was voor de vogelwerkgroep zoals gebruikelijk een jaar met flink wat activiteiten. Het aantal leden bedroeg in december 106, er zijn wat bijgekomen gedurende het jaar maar ook wat afgevallen. Het aantal leden is gebaseerd op het aantal adressen die zijn opgenomen in de emaillijst van de werkgroep. Het aantal actieve leden en leden die regelmatig mee gaan met excursies is aanzienlijk lager en ligt rond de 40. Dat is ook terug te zien in de whatsappgroep van de werkgroep, deze heeft 44 leden.

Dick Schoppers, oprichter en jarenlang coördinator van de werkgroep, maar al langere tijd om gezondheidsredenen minder actief, heeft dit jaar aangegeven definitief te stoppen. Dick wordt ontzettend bedankt voor zijn enorme inzet gedurende vele jaren!

Eind 2024 zijn Herman Grooters en Martin van der Spek bereid gevonden om het team te versterken. De werkgroep wordt in deze nieuwe situatie gecoördineerd door: Bob Hogeveen, Herman Grooters, Martin van der Spek en Gré van Heusden.

Een aantal actieve leden van de werkgroep maakt regelmatig gebruik van waarneming.nl, een online database en registratiesysteem waarop de waarnemingen van flora en fauna vermeld kunnen worden. Onze werkgroep heeft hierop een eigen 'subsite' die benaderd kan worden via <https://zuidlaren.waarneming.nl>. Hierop is direct en overzichtelijk te zien welke recente waarnemingen er in het werkgebied van IVN Zuidlaren zijn gedaan.

Fotoclub

Op initiatief van Martin is begin 2025 gestart met een groep voor leden die belangstelling hebben voor vogelfotografie. Met in eerste instantie 10 deelnemers zijn in de beginperiode drie avondbijeenkomsten gehouden. Gedurende het jaar zijn er meerdere excursies geweest waarbij het niet alleen ging om vogelfotografie maar ook om vogels kijken in het algemeen. Ook bleek al snel de interesse van de meeste deelnemers breder te zijn en kunnen we beter spreken van natuurfotografie.

De Fotoclub heeft een eigen Whatsappgroep waarin gemaakte foto's worden getoond en afspraken gemaakt voor 'uitjes'. Bezochte plekken zijn o.a. Texel, Lauwersmeer, Dollard, Evertsbos en Leinwijk.

Activiteiten

Het jaarprogramma van de vogelwerkgroep bestond uit een aantal geplande activiteiten; excursies en 1x een werkgroepavond. Vaak zijn er in de zomerperiode ook enkele spontaan ingelaste korte excursies. Ook dit jaar was dat weer een avondbezoek aan het Balloërveld om nachtzwaluwen te kijken en luisteren (17 mei, 3 deelnemers).

Overzicht excursies:

19 Januari - **Eendenexcursie in Tusschenwater** - 13 deelnemers

Door zeer slechte weersomstandigheden is een beperkt aantal van de aangemelde deelnemers (24) gekomen. Door dichte mist een sfeervolle en mooie belevenis o.l.v. Gerard Dekker

15 februari - **Wad- en kustvogels bij Paesens en Lauwersoog** - Afgelast

Vorst en harde wind maakten deze excursie onmogelijk. Als alternatief is Herman met een klein groepje op pad geweest in eigen omgeving.

30 maart - Evertsbos (Bosw. Anloo) - 15 deelnemers

Opgesplitst in 2 groepjes met als begeleiders Bob, Claudia de Boer en Michiel Miske werd geprobeerd om ondanks de stormachtige wind de bosvogels te horen en te vinden.

16 april - Fietsexcursie Roegwold - 12 deelnemers

In twee groepen met als begeleiders Bob en Herman werd een mooie fietstocht gemaakt, mooi weer en veel actieve zangvogels.

4 mei - Vogelexcursie voor IVN-leden - 20 deelnemers

Een koude en winderige fietsexcursie vanuit Noordlaren door de Oostpolder, geleid door Gerard en Herman. Veel vogels gezien en daarom wel geslaagd!

19 - 22 mei - Meerdaagse excursie naar de Elbe bij Gartow - 8 deelnemers

Meerdere mooie fietsexcursies gemaakt bij wat wisselend weer. Uitvalsbasis was, zoals bij eerdere excursies hier, de camping bij Laasche. Gecoördineerd door Bob.

15 juni - Fietsexcursie KWB/WBM-polders - 8 deelnemers

Excursie was gepland voor 14 juni maar door het zeer warme weer een dag verplaatst. Hierdoor konden meerdere leden die zich aangemeld hadden niet mee. Begeleid door Bob.

10 september - Lauwersmeer - 7 deelnemers

Spektakel door een NAVO-oefening met Herculesvliegtuigen en heel veel parachutisten. Maar ook mooie vogels gezien. Begeleid door Bob

September/oktober - Cursus: Steltlopers - 25 deelnemers

Gegeven door Gerard Dekker en Bob Hogeveen. 2 theorielessen en 1 praktijkochtend. Besloten is de praktijkochtend in het voorjaar van 2026 te doen, de periode direct na de theorielessen was niet geschikt omdat er nauwelijks steltlopers aanwezig waren in de gebieden rond Zuidlaren.

29 sep - 4 okt - Meerdaagse excursie Texel - 11 deelnemers verspreid over de week

Enkele prachtige dagen en in het afsluitende weekeinde (waarop al veel deelnemers niet meer aanwezig waren) een stormachtige periode. Gecoördineerd door Bob.

2 november - Wad- en kustvogels bij Paesens en Lauwersoog - 8 deelnemers

Inmiddels een standaard rondje maar altijd wel interessant. Begeleid door Bob.

Tellingen

Tellen en inventariseren vormen ook een deel van onze activiteiten. Dit zijn over het algemeen individuele activiteiten. Leden van de vogelwerkgroep houden zich o.a. bezig met: PTT (Punt Transect Telling), MAS (Meetnet agrarische soorten), MUS (Meetnet urbane soorten) en BMP (Broedvogel Monitoring Project).

Ook zijn er nog enkele tellingen uitgevoerd die op specifieke soorten zijn gericht.

De gegevens van deze tellingen zijn bestemd voor organisaties als:

SOVON, Het Drentse Landschap, Het Groninger Landschap, SBB, Natuurmonumenten en Grauwe Kiekendief – Kenniscentrum akkervogels.

De BMP's vormen de belangrijkste en meest arbeidsintensieve groep van inventarisatie werkzaamheden. In 2025 is dit weer uitgevoerd in Tusschenwater. Met de eerdere BMP's van Tusschenwater (2015, 2019, 2020, 2022, 2023 en 2024) bouwen we een goed overzicht op van de ontwikkeling van de broedvogelpopulatie in dit gebied. Dit jaar is ook begonnen met

BMP voor de heringerichte Noordma. Verslagen van de BMP's zijn te vinden op de website van IVN, pagina van de vogelwerkgroep.

De vogelwerkgroep

Paarse strandlopers
bij Moddergat.
Foto: Bob Hogeveen

7 Werkgroep Uilen

Werkgroep leden

In 2025 zijn er enkele mutaties geweest binnen onze werkgroep. Drie leden, t.w. Johanna Huizinga, Marjet Tamminga en Tim den Hollander hebben de werkgroep helaas verlaten. Niet omdat ze onze uilen geen warm hart meer toedragen, maar i.v.m. andere drukke werkzaamheden. Hierbij willen we Johanna, Marjet en Tim bedanken voor hun enthousiaste

bijdrage aan onze werkgroep! Heel recent heeft ook Kees van Heusden besloten om te stoppen met zijn werkzaamheden voor de uilenwerkgroep. Als coördinator kerkuilen heeft Kees zich 10 jaar, met hart en ziel ingezet voor onze werkgroep! Super bedankt Kees voor je inzet!

Gelukkig hebben we ook twee nieuw werkgroep leden mogen verwelkomen, namelijk Anita ten Kleij en Annemarie Loof. Annemarie is bevoegd om o.a. uilen te ringen en zij heeft dat in 2025 in praktijk gebracht. Mooi toch!

Onze werkgroep bestaat nu uit de volgende 8 leden:

Alof Boer, Geert Greving, Anneke Kingma, Ger Kleefman, Anita ten Kleij, Annemarie Loof, Lia van der Meij en Michiel Miske.

Wel en wee van onze uilen in 2025

Stenuil

In onze regio hebben we opnieuw geen broedgeval van de steenuil kunnen vaststellen. Er is wel een paartje steenuilen een aantal weken in Gasteren gesignaleerd, maar deze zijn in de loop van april niet meer waargenomen en dit heeft dus ook niet tot een broedgeval geleid, voor zover ons bekend. Voor de zekerheid hebben we wel een extra kast opgehangen in Gasteren. We hebben inmiddels 32 steenuil kasten in ons beheer!

Positief is wel dat het paartje steenuilen in Annen opnieuw succesvol heeft gebroed, met als resultaat 5 uitgevlogen jongen! Ze zitten dus nog steeds in de buurt!

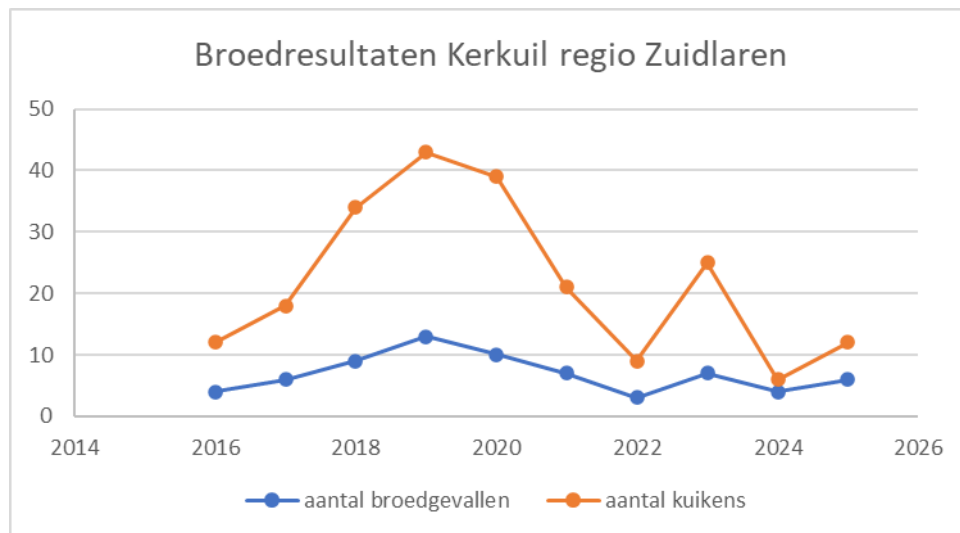
Kerkuil

Voor de kerkuilen was 2025 wel iets beter dan 2024, maar nog steeds erg matig, zeker in vergelijking met het top jaar 2019. Zie onderstaande grafiek.

Mogelijk heeft de vorst en sneeuw in de eerste helft van februari hier een negatieve rol gespeeld. Zoals bekend hebben vooral kerkuilen last van winterse omstandigheden omdat ze bijna volledig afhankelijk zijn van muizen. Langdurige sneeuw (langer dan een week) is dan funest. In het najaar zijn een aantal kasten schoongemaakt en is een kast in De Groeve verplaatst zodat de kast beter toegankelijk is voor controle. We beheren ca. 40 kerkuil kasten.

Annemarie in actie

Bosuil

Aangezien we onze bosuil kasten niet structureel inspecteren i.v.m. kans op verstoring, weten we niet hoe succesvol deze hebben gebroed. Maar ze zijn wel aanwezig want hun roep wordt regelmatig gehoord in onze omgeving. Vanuit Midlaren is een broedgeval gemeld. Omdat ze broeden in een boomholte waarvan de locatie niet precies bekend is, is niet bekend hoeveel kuikens zijn grootgebracht. We hebben 10 kasten voor de bosuil in beheer.

Bosuil kuiken

Ransuil

Omdat de ransuil broedt in oude nesten van o.a. kraaien, hebben we ook hiervan geen gegevens over broedgevallen. Vanuit Gasteren en Midlaren zijn wel jonge ransuilen gemeld.

Ransuil kuiken

Oehoe

Hoewel we tot dusver geen bemoeienis hebben met de oehoe, volgen we met belangstelling de opmars van de oehoe in Nederland. In 2025 zijn 129 territoria van de oehoe vastgesteld. Ook in Drenthe neemt het aantal elk jaar toe. In 2019 hadden we in Drenthe het eerste broedgeval; dit is inmiddels gestegen tot 11 in 2025!

Overige activiteiten

Markt van Melk en Honing

Samen met De Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe, waren we aanwezig op de markt van Melk en Honing. Door het slechte weer zijn er geen uilenballen geplozen, maar hebben de kinderen uilenballen meegekregen om thuis uit te pluizen.

Lezingen over uilen

In 2025 hebben we uilenlezingen verzorgd in Annen en Anloo. Verder zijn we aanwezig geweest bij een lezing over o.a. de oehoe in Zeijen.

Introductie ochtend nieuwe leden IVN

Eind september hebben we meegedaan met de introductie ochtend voor onze nieuwe IVN leden. Het weer was prima, net als de koffie met cake, zodat het een hele gezellige ochtend werd. Helaas viel de opkomst wat tegen, maar er was veel belangstelling voor onze uilen (werkgroep).

Nestkasten maken voor de steenuil

In het kader van NL Doet hebben we in maart de Stichting Steenuilwerkgroep Drenthe meegeholpen met het maken van nestkasten en boombokken voor de steenuil.

Subsidie Bettie Wiegman Fonds

In 2025 hebben we een bedrag van ruim 500 euro subsidie ontvangen van het Bettie Wiegmanfonds voor de aanschaf van een endoscoop en een telescopische steel, zodat we vanaf de grond kastcontroles te kunnen uitvoeren.

Hierdoor hoeven we minder vaak gebruik te maken van een ladder en wordt de verstoring van de uilen beperkt.

Namens de uilenwerkgroep, Kees van Heusden en Geert Greving

8 Activiteiten voor de jeugd

Vanaf juli vult Herman Grooters het coördinatorschap van de activiteiten voor de jeugd en jongeren in. Herman heeft ambitieuze plannen. Samenwerking met andere organisaties, o.a. vrijwilligersgroepen van lokale buur IVN afdelingen en scouting, zal worden gezocht.

Verslag van de Slootjesdag IVN Zuidlaren, zondag 22 juni 2025.

Het was even spannend: in de weersvoorspelling tropische temperaturen, mogelijk 33 graden op zondagmiddag. We hadden al een aantal enthousiaste aanmeldingen. Kon het wel doorgaan? Op de valreep zaterdagavond het besluit: aanvangstijd van de middag vervroegen naar 9.30 in de ochtend bij een werkbare zomerse temperatuur.

De Noordma bood een geschikte sloot aan een doodlopende weg, waar ook schaduw was. Kortom een goede plek. Aangefietst kwamen moeders met in totaal 6 nieuwsgierige kinderen. Zij scoorden waterdiertjes met verschillende eigenschappen, zoals schrijven, roeien, spinnen, steken of zuigen. De 'vissertjes' bekeken de vangsten aandachtig met als onderwerp van gesprek hoe ze eruit zagen, hoe ze bewegen en hun manier van leven.

De salamander gaan we volgend jaar nog een keer proberen te vangen.

We kijken als vrijwilligers terug op een leuke, zinvolle en plezierige activiteit. Het was een succes, vooral ook dankzij de voorbereiding van Ria.

Foto: Nella Houtman

Verslag natuurontdekkingstocht, zondag 5 oktober 2025

Op zondag 5 oktober hebben we weer een ontdekkingstocht georganiseerd voor kinderen van 4 tot 12 jaar oud, in de vlinder- en insectentuin achter zwembad Aqualaren. Ondanks het matige weer was de dag een groot succes. Maar liefst 46 kinderen met hun (groot)ouders of begeleiders bezochten de dag. Er was van alles te zien en te doen. Onderweg kwamen de kinderen een das en een heleboel andere dieren tegen die in het bos moesten worden opgespoord. Ook was er een uil die met een piratentelescoop kon worden bewonderd. Met een grondboor werd gekeken wat er allemaal onder onze voeten in de aarde gebeurt. Verder was er een slakkenrace georganiseerd en de kinderen moesten een aantal wormen helpen verhuizen naar een nieuwe gang. Op een aantal plekken werd lekker geknutseld, bijvoorbeeld aan een schilderij van bladeren en aan poppetjes van eikels en kastanjes. Al met al een geslaagde dag.

Herman Grooters

Kennismaking met de das op de ontdekkingstocht
Foto: Ria Doornbos

Kastanjeboleten tijdens paddenstoelenwandeling
foto: Ria Doornbos

Verslag paddenstoelenwandeling Kniphorstbos, zondag 2 november

In het gebied rond het hunebed D8 en de Galgenberg langs het schelpenpad komt een grote verscheidenheid aan paddenstoelen voor. Jan Menzinga verzorgde daar met boeiende verhalen een paddenstoelenexcursie voor 11 volwassenen en Marjan, Harma en Harry namen een groep van 6 kinderen (met begeleidende ouders en grootouders) onder hun hoede voor een speelse paddenstoelenzoektocht.

Marjan Benjamin

Inzet van de schoolgidsen

Verschillende bijeenkomsten werden bijgewoond voor inspiratie en scholing: in Dwingeloo met als onderwerp ruimte, zon, maan en sterren en in Norg met als onderwerp roofvogels. Harma bezocht een inspiratiebijeenkomst in Bakkeveen met als onderwerp voedsel en nam deel aan een trainingsdag "Koken op School".

Mineke en Harma hebben 11 x moestuinlessen gegeven op de Schuthoek. Mineke verzorgde in de week van de schooltuin moestuinles aan groep 3 en 4 van de Schuthoek.

Annet, Harma en Nella gaven 2 x invulling aan een workshop natuurbeleving in de Holtenhoek in Vries. We maakten cadeautjes voor de vogels op 5 december en we deelden wijsheden over de uil waarna de kinderen uilenballen gingen pluizen.

Op 19 november vond een terugkommiddag plaats op initiatief van Joanne Stegenga, projectleider Kind en natuur IVN noord. Een belangrijk agendapunt was de structurering van aanvragen van de basisscholen voor natuurlessen.

We zochten actief contact met ODBS de Zuid-Wester over natuurlessen op de basisschool naar aanleiding van een gesprek met een ouder op de nieuwe leden ochtend.

Foto: website gemeente Tynaarlo (met toestemming)

Op woensdag 12 maart hebben leerlingen uit groep 7/8 van OBS De Schuthoek bomen en struiken geplant in het bos vlak bij de ijsbaan aan het Hanekamp in Zuidlaren. De kinderen deden dit tijdens Boomfeestdag. Ook wethouder duurzaamheid Jelbrich Peters was hierbij aanwezig. Zij opende de Boomfeestdag en pootte de eerste plant. Daarna gingen de leerlingen vol enthousiasme aan de slag, onder begeleiding van Bosgroep Noord-Oost Nederland.

Voorafgaand aan het aanplanten hoorden de kinderen tijdens een gastles van Annet, Harma en Nella op school meer over het belang van bomen en de omringende natuur.

9 Werkgroep Landschapshistorie

De werkgroep Landschapshistorie bestaat uit een kleine groep IVN leden met belangstelling voor de ontstaanswijze van en menselijke invloed op landschappen.

Ze houden elkaar incidenteel op de hoogte van nieuwsberichten op het gebied van landschapshistorie in Zuidlaren en omgeving (ingrepen in het landschap i.h.k.v. natuurontwikkeling, lezingen, congressen, artikelen etc.).

Een aantal personen is actief in het organiseren van excursies en het schrijven van artikelen in NZ.

De volgende activiteiten zijn in 2025 gerealiseerd:

- De jaarlijkse IVN winterwandeling; deze keer in Zeegse.
- Wandeling door het nieuw ontwikkelde gebied van de Boonspolder in het Hunzedal.
- Een beschreven wandeling in NZ door de noordflank van het Zuidlaardermeer gebied.
- Een veldnamen wandelexcursie in Gasteren.
- Uitgenodigde aanwezigheid bij de opening van natuurontwikkelingsproject Noordma.
- Wandeling door de Zoersche Landen (bovenloop Hunze) bij Exloo.
- Een beschreven wandeling in NZ door natuurgebied De Heest bij het Gasterense diep.
- Deelname van een aantal personen aan het Schuilingcongres (dit congres wordt jaarlijks gehouden met steeds een landschap historisch thema) .
- Wandeling door Roodzanden; het natuurproject langs het Schipborgerdiep, wat destijds (in september) net in ontwikkeling was.

10 Werkgroep Ruimtelijke Ordening en Milieu

De werkgroep richt zich op kennis vergaren- en het delen van kennis met betrokkenen- over milieu visie en plannen van de gemeente Tynaarlo, Initiatieven van organisaties zoals de Natuur en Milieu Federatie Drenthe (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Stichting voedselbossen Drenthe), Waterschap Hunze en Aa's, en particuliere initiatieven.

De werkgroep heeft beperkte capaciteit en stelt kennis beschikbaar, daar waar nodig aan andere IVN werkgroepen.

De coördinatie van de werkgroep ligt per 01-01-2025 bij Jaap Aantjes, emailadres: jh.aantjes@gmail.com

Verder wordt de werkgroep versterkt door JanSiem Rus, emailadres: jsrus2013@gmail.com en nieuwe leden Annelies Eijkmans, (annelieseijkmans@hotmail.com) , en Isa Peters, (impeters@protonmail.com)

De werkgroep maakt zich sterk voor vruchtbare en stimulerende samenwerking met alle instanties die zich inzetten voor natuur en milieu. De insteek is meedenken en meningsvorming over ontwikkelingen die het landschap en duurzame leefomgeving betreffen. Dit neemt niet weg dat meningen binnen IVN Zuidlaren met instanties kunnen verschillen; een ieder binnen IVN Zuidlaren is vrij om een privé initiatief te starten.

In 2025 hadden de volgende onderwerpen onze aandacht:

- Intervisie en uitwisseling bijeenkomsten met het Drents omgevingsnetwerk; de lelieteelt in Drenthe stond hierbij hoog op de agenda.
- Communicatie met de IVN vogelwerkgroep over het besluit van de provincie tot afschot van ganzen ook in de bufferzone rond natuurgebieden.

- Buurt initiatief Zuid-es over duurzaam begrazen met heidekoetjes van een stuk strategisch land (4 Ha) van de gemeente Tynaarlo aan de rand van het Gebint. Gaby Timmer, vrijwilligster bij de Stichting Stroomdalkudde en woonachtig op het Gebint heeft samen met een aantal burens een project initiatief ontwikkelt waarbij herstel van biodiversiteit en betrokkenheid van de buurt bij het produceren van duurzaam voedsel centraal stonden. Leden van de IVN ROM groep zijn uitgenodigd geweest bij de presentatie en bij een excursie op het genoemde landje om een indruk te krijgen van de bestaande biodiversiteit ter plekke. De pacht voor het landje is helaas weer (jaarlijks) in openbare aanbesteding gegaan eind 2025, en de gemeente Tynaarlo heeft het oppervlak wederom vergroot, waardoor het kleinschalige initiatief niet meer levensvatbaar werd. De grond wordt nu gebruikt voor het uitrijden van mest, wat kennelijk meer geld oplevert.
- Voornemen van de Gemeente Tynaarlo om een AZC te vestigen met mogelijk woningbouw op de langere termijn op een stukje van de Zuid-es aan de rand van de Oude Tolweg en verlengde Leemkuilenweg, waar nog steeds een zoekbestemming woningbouw op zit
- Het voornemen van de gemeente Tynaarlo om het laatste deel van het fietspad langs de Oude Tolweg richting sportvelden (parallel aan de Slaiten) te verharderen met beton i.p.v. schelpen en dan ook nog het tracé te verleggen over de Oude Tolweg zelf (historisch zandpad)
- Meedenken bij een presentatie van de gemeente Tynaarlo over het initiatief “zon op land” waarbij zonneparken op kleine ongebruikte kavels binnen de gemeente geïnstalleerd zouden kunnen worden in samenwerking met geïnteresseerde omwonenden en projectontwikkelaars. Het voornemen om in dit kader ook zonnepanelen langs bos en veldranden te overwegen ging ons een brug te ver, en dan is er ook nog zoveel ruimte op daken beschikbaar, waarom wordt dit idee eigenlijk ontwikkeld?
- Open dag voor nieuwe leden op het terrein van de IVN vlindertuin
- 1 coördinatie / kennismaking vergadering van het ROM groepje

Jaap Aantjes voor de werkgroep ROM

11 Werkgroep Vlinder- en insectentuin

Op dit moment bestaat de groep vrijwilligers op papier uit 12 personen, waarvan we gemiddeld 7 mensen op de werkdag zien. In 2025 hebben we ook vaak door de week werkmomenten gehad waardoor er heel veel werk verzet kon worden. Gelukkig hebben zich aan het eind van 2025 opnieuw 2 nieuwe vrijwilligers aangemeld, maar we proberen nog steeds aanvulling te vinden. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd en vele handen maken licht werk. We werken nog steeds elke zaterdag van de oneven weken vanaf 9.30 uur tot een uur of 12.00. In de zomermaanden beginnen we vaak vroeger om de grote hitte voor te blijven. In 2025 is een stuk land dat door grassen totaal was overgroeid goed opgeschoond en ingezaaid met een inheems bloemmengsel. Dit mengsel hebben we gekregen van Landschapsbeheer Drenthe, evenals een tweetal appelbomen. De border was een genot voor het oog, een weldaad aan bloeiende planten en het moet zich nog verder ontwikkelen.

Doordat we al vroeg in het voorjaar beginnen met het maken van stekken van vaste planten en zaaien van éénjarigen kunnen we vrijgevallen stukken opvullen. Hierdoor zag de tuin en dit jaar zeer bloemrijk uit.

De boomgaard had dit jaar weer een redelijke opbrengst aan appels en peren die Harm Assies heeft overgenomen.

In het najaar hebben wij de natuurwerkdag in de vlinder- en insectentuin te gehouden.

Ondanks de aandacht die in de krant en sociale media aan de werkdag is besteed was de opkomst ronduit bedroevend. Mogelijk dat het regenachtige weer in de dagen daarvoor hier schuldig aan zijn. In 2026 maar weer beter.

Aan het eind van het jaar hadden we een zware tegenvaller. Aan het begin van het lange stuk stond een constructie met daaroverheen een klimop. Het geheel had inmiddels een behoorlijk formaat. Helaas waren de palen in het midden verrot en door een najaarsstorm is de hele constructie afgebroken. Klimop kan helaas niet zelfstandig rechtop staan. Wij waren dus genoodzaakt de klimop tot ongeveer één meter hoog af te zagen. In het voorjaar komt er een nieuwe constructie en kan de klimop weer uitgroeien tot zijn vorige glorie. De bijen en vogels moeten helaas even zonder doen.

Dan natuurlijk waar we het allemaal voor doen, de vlinders en insecten. De tuin lag er dit jaar in de zomer toch behoorlijk bloemrijk bij hoewel de grote vijver door de droogte een zeer lage waterstand had. Was het aantal vlinders en insecten vorig jaar al drastisch laag. Dit jaar was het nog slechter gesteld met m.n. de vlinders. Volgens mij is de verscheidenheid aan insecten wel toegenomen. Helaas kan ik dat niet met getallen onderbouwen.

Wij laten ons echter niet ontmoedigen en zullen gewoon ons uiterste best blijven doen om voor de vlinders en insecten een zo goed mogelijke leefomgeving te creëren. Wij zullen ons echter wel moeten beraden op de toekomst, hoe gaan we om met de veranderende omstandigheden en kunnen wij alles blijven doen met het relatief kleine, maar gemotiveerde, groepje vrijwilligers.

Ook dit jaar gaat de werkgroep weer met energie en enthousiasme aan het werk om er een mooie tuin van te maken. Als er IVN leden interesse hebben in het werk van deze groep en de tuin, kom gerust eens langs om de handen uit de mouwen te steken.

Namens alle vrijwilligers,
Ludo Oostendorp

12 Werkgroep Promotionele activiteiten

In 2025 hebben we twee activiteiten gehad.

Allereerst de **Markt van Melk en Honing** op 2 augustus. Na een kletsnatte start van de dag verliep de dag verder uitstekend. De bruto/opbrengst bedroeg maar liefst € 485. Voor het eerst hebben we van QR-codes gebruikt. Dat ging prima. Een echte aanwinst.

Verder waren we aanwezig op de **Open dag voor nieuwe leden**. Leuk om te laten zien welke materialen we verkopen.

Els Hartman heeft jarenlang deel uitgemaakt van onze werkgroep. Nu heeft Els aangegeven dat zij stopt. We bedanken Els voor haar jarenlange inzet.

Anneke Luis en Hermien Keissen